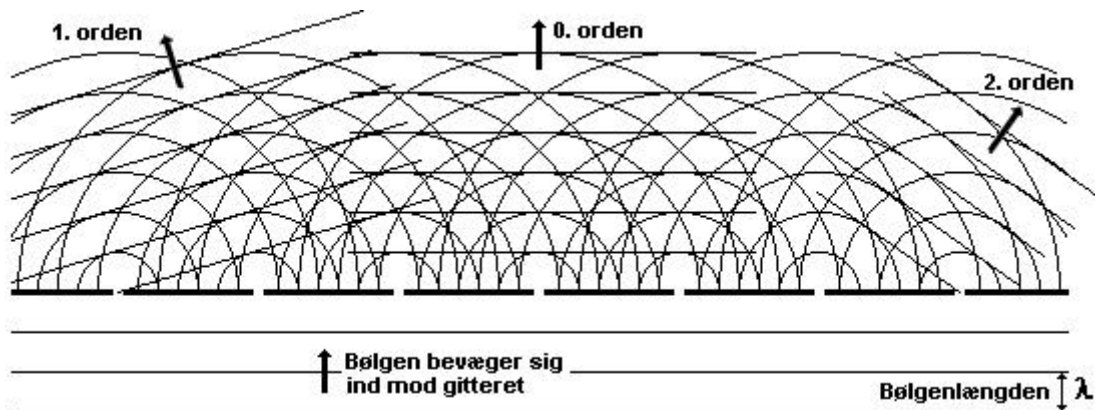

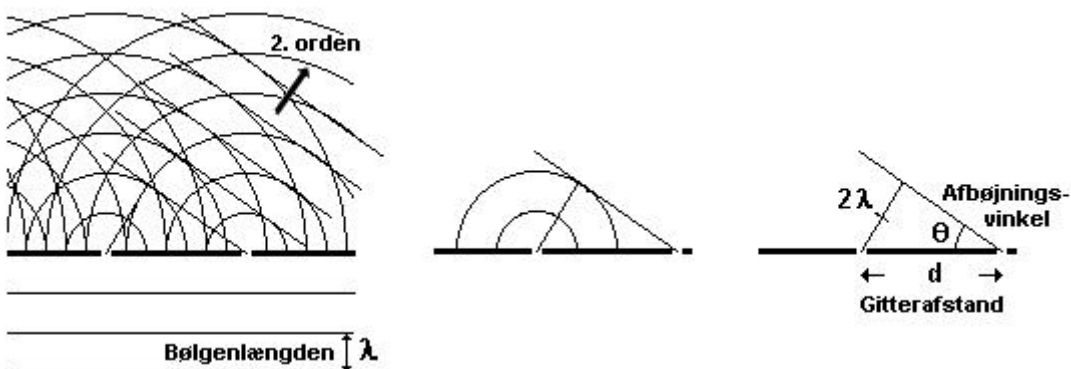
Afbøjning i gitter

På figuren herunder ser vi en bølge, der bevæger sig ind mod et gitter. Efter passagen gennem gitteret dannes der ringbølger. På figuren ses 0.te, 1. og 2.ordens afbøjning.

0.te ordens afbøjning	Der dannes en nye bølgefront hvor nabo-ringbølgerne har samme radius. Dermed er forskellen på radius for to nabo-ringbølger 0 bølgelængder. Det kalder vi 0.te ordens afbøjning.
1. ordens afbøjning	Den nye bølgefront dannes, hvor forskellen på nabo-ringbølgeres radius er 1 bølgelængde. Heraf betegnelsen 1. ordens afbøjning.
2. ordens afbøjning	Den nye bølgefront dannes, hvor forskellen på nabo-ringbølgeres radius er 2 bølgelængde. Heraf betegnelsen 2. ordens afbøjning.

Gitterligningen

På figuren herover ser vi på 2.ordens afbøjning. Den viste trekant er retvinklet, fordi bølgefronten er tangent til ringbølgen. Ringbølgens radius er 2λ , og gitterafstanden er d . Så gælder der

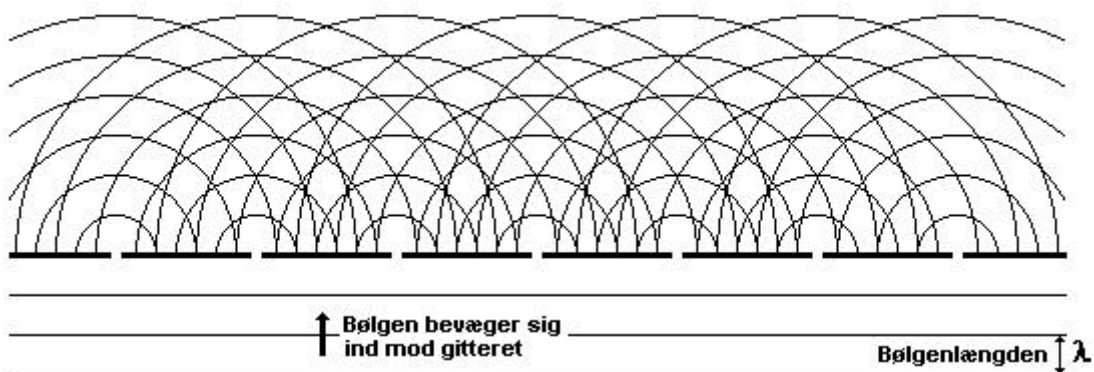
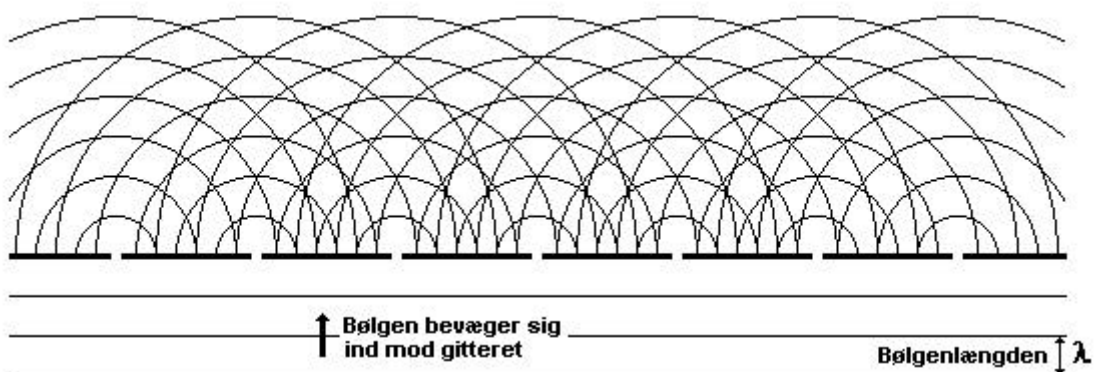
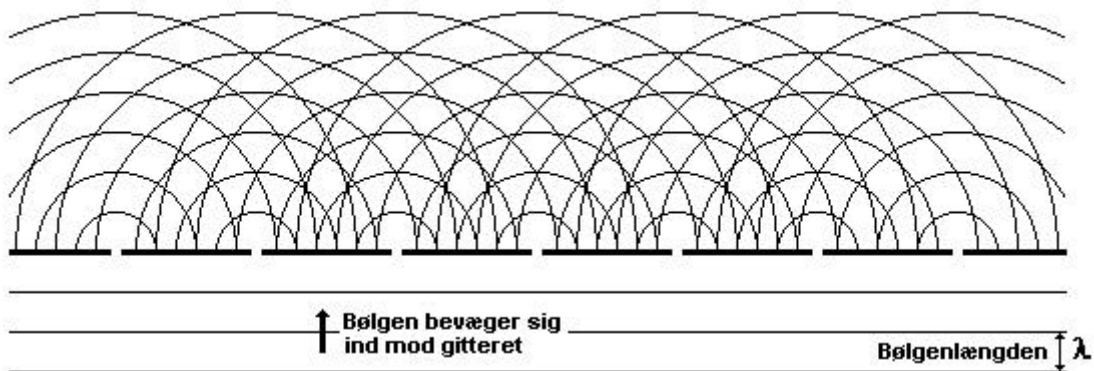
$$\sin \theta = \frac{\text{modstående katete}}{\text{hypotenuse}} = \frac{2\lambda}{d} \Leftrightarrow 2\lambda = d \cdot \sin \theta$$

Man kan lave tilsvarende trekanter (og tilsvarende formler) for alle afbøjningsordener. Hvis vi kalder afbøjningsordenen n , lyder formelen således:

$$\text{Gitterligningen: } n \cdot \lambda = d \cdot \sin \theta$$

Hermed har vi udledt gitterligningen.

Opgave 1 Indtegn bølgefronterne for 0., 1. og 2.ordens afbøjning på de tre figurer herunder.

Opgave 2 Kontroller gitterligningen ved måling på figurerne herover. Det gør du ved at måle λ og d med lineal, og ved at måle afbøjningsvinklen θ med vinkelmåler. Udfyld skemaet herunder, og undersøg herved, om gitterligningen $n\lambda = d \sin \theta$ er opfyldt. Kommenter!

n	λ / mm	d / mm	θ	$n\lambda$ / mm	$d \sin \theta$ / mm
1					
2					